

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Közsegek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek
küldendők.

A szabadelvűség.

Tisza Kálmán, bármiként ítéljük is meg beszédének egyik-másik részét, kétségtelenül nagyot könnyített azokon, a kik aggódtak a miatt, hogy Magyarország politikai életének irányítója, szabadelvűség veszedelmében van. Tisza Kálmán kijelenté, hogy a szabadelvűség uralkodó planétáján eddig tényleg nem mutatkozik fogyatkozás. Szerinte ama nagy fergeteg után, a melyet az országgyűlés képviselőháza nemrégiben átélt, átszenvedett az obstrukció képében: most csak a szétszakadozott szürke vagy sötétebb felhők kóvályognak ide-oda, de a mely pártfoslányokban többé veszedelem nincs. Ezek a párák maguktól is szétszakadoznak. A liberalizmus derült ege pedig előbb-utóbb kitisztul.

Tisza Kálmán nagyváradi beszédéből megtudjuk, hogy a régi szabadelvű gárda tagjaiban ugyanis erős az akarat, az elhatározás, de van hozzá erejük is, hogy megakadályozzanak minden olyan törekvést, a mely az ország történeti hagyományaival számoló, józan, magyar liberalizmus megrontására irányul és alkalmas arra, hogy mellette a reakció tért foglaljon. Ez ellen hadat izen a régi gárda és kész a küzdelemre.

Már most az a kérdés és ez Tisza Kálmán kijelentésének épen a legpikánsabb oldala, hogy tényleg vannak-e oly jelenségek, a melyekből okkal-móddal

arra lehet következtetni, hogy csakugyan kell-e még: féltetni valamitől a liberális-
must és még érdekesebb kérdés, hogy ki lett légyen ennek az oka. Mert azt igenis feltételezzük, hogy Tisza Kálmán, ez a kiválóan józan, elfogulatlan, éles látású politikus, tekintettel az ő egész politikai multjára, most talán még sem fogja magát nevetségessé tenni csupán szónoki külső hatás céljából, hadat izenvén olyan veszedelmeknek, melyek tulajdonképen nincsenek. Avagy Gervantes ama bus képű lovagjának példájára az öreg Tisza csak nem akar a szélmalomok ellen harcot indítani, valóságos komoly ellenségnek nézven azokat. Nyomozzuk ki tehát, hogy a reakció térfoglalásának még Tisza által is különben csak a kísérletezés stádiumában levőnek jelzett vádja való-e és Tisza ezt a tudomását honnét meríti?

Azt felesleges bizonyítanunk, hogy ez a reakció vádja a nemzeti pártnak a szabadelvű pártba történt belépése óta kezd terjedni a közvéleményben. Ismeretes a nemzeti pártnak a néppárttal folytatott fegyverbarátsága. A nemzeti pártnak a szabadelvű pártba történt bevonulása alkalmával pedig ennek a politikai inváziónak utócsapata gyanánt néppárti és antiszemita álláspontot viselt férfiak is beléptek a Lloydklubba. Tényleg a Széll Kálmán miniszterelnök szálló-igévé lett kijelentése szerint ezeken a „nyitva tartott kapukon” számos olyan politikus is bevonult a szabadelvű-klubba, a kiknek

ebben a társaságban való megjelenését a szabadelvű párt régi tagjai bizony fejcsóválással és álmélkodással fogadták. De komolyan azért senki sem félthette ezektől a jövevényektől a szabadelvű párt oldalának kidöntését; valamint alaptalan és ismervén az ország politikai helyzetét, egyszerűen helytelen állítás gyanánt tűnt fel, hogy Széll Kálmán ezekre az új elemekre támaszkodva, a régi párttagok meggyőződése ellenére akar politikát csinálni. Hisz ezen szabadelvűpárti neofiták közül eddig senki nemesak vezér, de még fontosabb politikai szerephez sem jutott. A képviselőház elnöksége, valamint a megüresedett miniszteri székek mind egyszálalig a régi szabadelvűpárti tagokkal lettek betöltve. Tények tehát eddig nincsenek, a melyekből bármely szabadelvű irányváltoztatásra lehetne következtetni az eddigiekkel szemben.

De az áll, hogy igenis több oldalról sikerült gyanuba keverni Széll Kálmánt. A néppárt nagyon jól tudta, hogy Széll Kálmán barátságos modorától aligha remélhet engedékenységet és elnézést. Ennélfogva a néppárt és sajtója megváltoztatta eddig követett taktikáját. Ugyanis a helyett, hogy miként Bánffyval szemben cselekedte, kiméletlen és válogatlan durvaságokkal rontott volna Széll Kálmánra, e helyett inkább hizelgett neki; inkább hozzádörgölőzködött, mintha csak bekormozni akarta volna. Ismerjük ezeket a kéményseprőlegény csirógatásokat a po-

TÁRGZA.

Az okos leány.

Hevesen ragadta meg a leány kezét és úgy nézett szeme közé, mintha forró lelkének egész tűzét abba a kialvó szivbe akarná átönteni.

— Utolsó szava volt ez, Berta? Visszavonja nekem tett szent fogadását? Képes összetörni a lelkemet, semmivé tenni az életemet?

— Ne végleteskedjék, édes Gyula. Én mindig nagyon szerettem magát és ha nem volnánk mindketten annyira szegények, soha se lennék a más felesége, csak a magáé. De lássa, saját tapasztalatom tanított meg rá, hogy a szerelemből nem lehet megélni. Apám és anyám is szerették egymást, de pótolhatja-e ez azt a sok nélkülözést, amelyet évek során szenvedtek?

— Maga nem fog nélkülözni. Azt mondják: van tehetségem s e mellett munkakedvem, lankadatlan munkaerőm. A maga kedvéért léptem a mérnöki pályára, mert ez ma nemcsak biztos kenyér, de fényes jövő ösvénye.

— Fényes jövő? S mikor érünk el ahhoz a fényes jövőhöz, mire megöregszünk. Legyen egy kicsit okos, Gyula; tegyen úgy, mint én: kössön házasságot.

— Hát maga egy lelketlen teremtes!

Ezt azonban csak egy ember mondta. A többiek nem győzték ismételni, hogy Kövedy Berta okos leány, a miért szakított a gyermekábrándokkal és elszánta magát, hogy a dus gazdag Bárody Bertalannak nyujtsa kezét, a ki hatvan éve mellett krézus hírében áll.

Micsoda fényes szertartás volt az, melyet Bárody Bertalan tartott, keretül ahhoz az élethez melyben kizárólag az övé lesz a csodaszép teremtes.

A menyasszony remek öltözéke, a pompás, ékszerek, mind-mind a vőlegény ajándéka. Bizon nem csoda, ha ilyesmi láttára megkáprázik egy nélkülözéshez szokott leány szem.

A leány öntudatosan mondta el, hogy szereti ezt a férfit és az agg férj száraz, fakó ajkain kéjes mosoly vonaglott végig, mikor kiejtette, hogy holtáiglan hű társa marad.

A két aranykarika összefűzte életüket, a pap áldást mondott e frigyre.

Határozottan lépdelt át a templom hajóján Ezer és ezer gyertya lángja szórt fényességet a boltíves falakra. Egyszerre a sorban mintha kioltottak volna mindent, sötétség támadt. Mindha annak a két fekete szemnek sötét sugara éjszakába borította volna a diszes kisérteket, a fényesen világított templomot.

Két fekete szem, Szamosy Gyula szemei. Ott huzódott meg egy oszlopnál s úgy nézett, mint a ki nem hiszi a mit lát.

De azért Bárody Bertalan száraz, csontos kar-

jaival magához szorította a puha kart, mely rátamaszkodott.

A kapuhoz értek, a hol fényes fogatok vártak a násznépre. Az elsőbe a férj segítette fel fiatal feleségét. Nehéz fehér atlással volt kipárnázva. Szín ujj szerszám ragyogott a két pompás fehér lovon. Pompás lakoma, rekesztette be a fényes szertartást.

Mielőtt nászutra keltek, Bárody elvitte leendő otthonába a szép asszonyát. Tündér kastély, mesebeli kincsek tárultak Berta szemei elé. Ilyen gazdagságot még álmában sem látott.

A fiatal asszony szemei kápráztak. Látó érzékké vált még a lelke is, úgy szivta föl azt a soha nem látott fényt, pompát. És ez mind, mind az övé cserében azért, hogy megtudott alkudni a szívével. Milyen elnyűs cserel!

Nászutjuk remek volt. A férj figyelmes tántulságos figyelmes is volt. Rabszolgai alázattal feste minden pillantását. Az öreg ember fakó, kihimvadt szeméből egy-egy szikra pattant ki mikor, elmerült asszonya nézésében. Magához, fonnyadt mellére szivta azt az üde, kíváncsi teremtest.

Tehette. Az övé volt.

Minden nagyobb városban drága ajándékot vett ifju feleségének a vén férj. Berta egészen belefáradt a nagy gyönyörűségbe, amit az az érte so-várgó ember szerzett neki az egyetlen eszközzel, a mivel rendelkezett: tengersok pénzével.

Olyan volt az élete, mint azé a virágcsalé, me-

litikában. Ezek ellen tulajdonképpen védekezni is alig lehet, mivel valamely politikai lépést kétes értékű dicsérettel nagyon is el lehet értékteleníteni.

Más oldalról pedig Széll Kálmán ellen harcra izgatták a protestánsokat, mert a katolikus néppárt állítólag Széll Kálmánt és ez viszont ennek a pártnak törekvéseit támogatja. Ha a néppárt nyílt harcra és támadást intézett volna Széll Kálmán ellen, ezeknek a legszélső oldalon álló liberálisoknak kevesebb okuk lett volna a támadásra. A néppárti sajtó azonban mostazzal dicsekedik, hogy a liberális tábor egyedül és tisztán az ő ügyes taktikájával sikerült oly zavarba hozni, hogy ime most egymást ágyúzzák, egymásba lövöldöznek a liberálisok. A protestánsokat, a kiket a szabadelvű politika legerélyesebb támogatóinak ismerünk, immár most a szabadelvű párt ellen sorakoztatják.

A néppárti taktika nem érte el ugyan teljesen a célját, de annyi bizonyos, hogy magukban a protestánsokban is sikerült szakadást előidézni. Három párt van ugyanis a protestánsok között. Az egyik, a mely a legerélyesebb gravamenes politikát csinálja és a legkiméletlenebb harcot követeli a néppárt ellen. Ennek elmentéje az a protestáns irány, a melyet Hegedüs Sándor képvisel és nyilatkozatai kapcsán kifejtette épen most a napokban Pozsonyban, a protestáns irodalmi társaság ülésén. Ez egyszerűen tagadja, hogy Széll Kálmán reakziós politikát követne és ebben teljesen igaza is van. Épen e miatt őszintén támogatja a kormányelnököt. Vele együtt Szilágyi Dezső is.

Ezen két irány között a középítő álláspontot foglalja el Tisza Kálmán. Ő az a protestáns, ki a protestáns érdekek védelmét egyedül a szabadelvű párt egységében és erejében keresi. Azt hirdeti, hogy beláthatatlan az, a mi azután következik, ha ez a párt szétrobbantatik. A szabadelvű párt egysége a cél.

Már most neki csak eszköz, hogy

lyet a partról szakít magával egy oda csapott hullám.

Kábult, szédült és oly jól esett neki ez az önkívület.

Kinek lehet az övénél fényesebb élete?

Esős nap volt. Velencezből egy gyönyörű fekvésű kis olasz városba rándultak de, a rossz idő áthúzta számításukat. A szobába rekedtek.

Berta a kis szálló ablakánál állt és ezáltalán révezgetés után a szemköztes házra esett tekintete. Egy fiatal, közép osztályból való nő állt az ablaknál, karján parányi gyermekkel. Mellettük az asszonykánál alig egy öregebb férj, aki hol a kis babával gyügyögött édesen, hol az asszonyhoz látszott szerelmes szavakat intézni. Az asszonyka mosolygott, ledobva válláról a kis selyem kendőt, mintha melege lenne. A férj hosszú esőkot nyomott a fedetlen vállra. Berta összehorzongott.

— Fázik? — kérdezte Bárody.

Nem felelt.

Átölelte rozskoteg karjaival.

— Még is fázik?

— Most még jobban.

— Nézzé milyen szépen ég a tűz a kandallóban.

Nem fordult vissza. Mozdulatlanul tapadtak szemei az előbbi irányban.

Nézett, nézett...

Nézte az okos leány a — boldog asszonyt.

Kövrő Ilona.

Széll Kálmán maradjon-e? Ha képes a pártegység fentartására, úgy Széll Kálmán helyénvaló férfiú és minden szabadelvű politikusként támogatnia kell. Tisza Kálmán úgy hiszi, hogy a felekezeti vilongás igenis alkalmas a szabadelvű párt megbontására. Tisza továbbá azt mondja, hogy nincs reakció. Tehát Széll Kálmán oka sem lehet a reakció befészkelődésének, ami nincs. De azt is mondja Tisza, hogy igenis jöhet a reakció, hanem csak aztán, ha a szabadelvű párt romba dől.

S itt meg kell jegyeznünk, hogy némelyek akként is magyarázzák Tisza Kálmán beszédét, hogy ez izgatás a régi párturalom fentartására és az új elemek háttérbe szorítására. Épen azért kíváncsiak vagyunk arra, hogy Apponyi Albert gróf a jövő napokban Jászberényben tartandó beszédében a maga részéről is osztja e ezt a felfogást, a melyet az Apponyi Albert gróffal rokonszenvező sajtó tulajdonít Tisza Kálmán beszédének. A kormányhoz közel álló körökben nagyon sajnálnák, ha Apponyi Albert gróf felfogása szintén ez lenne, mivel ez irányban való nyilatkozatai legkevésbé nem mozdítanák elő a szabadelvű párt egységét. Sőt továbbra is akadályozná, hogy a szabadelvű párt régi és új elemei a multakat felejtsek, hogy ez a mult begyepesedjék, amint ezt a kívánságot Széll Kálmán kifejezte. Csakis ettől az állásfoglalástól függ a legközelebbi pártpolitikai élet fejlődése.

R.

Választási mozgalmak.

Mikor lesznek az általános képviselő választások?

Ezen kérdésre korrekt feleletet adni mindeideig nem lehet; némelyek szerint a jövő év elején, mások meg a jövő őszt tartják a választások határidejének.

Mindazon által, hogy még jóllehet nagyon messze állunk ezen határidőtől, az egész országban nagy arányokat öltenek a választási mozgalmak; kiváltképpen a „néppárt” fejt ki nagy buzgalmat ezen a téren; kevés választókerület van hazánkban, hol ez a párt „nép boldogító” elveinek híveket toborozni meg ne kísértené s nagy garral ne hirdeté minden kerületben „nép boldogító” jelszavát: „az adóelengedést.”

Mint értesülünk, megyénkben is akezióba lép ezen párt és ehó 29-én Lemhényben, 30-án pedig Osodlán fog népgyűlést rendezni, melyen Molnár János, Kálmán Károly, Major Ferencz, Zichy János és több néppárti képviselő próbálkozik meg, hogy „hatalmas szónoklatokkal és nagyszájú ígéretekkel” híveket toborozzanak pártjuk támogatására.

A néppárt akeziójához csak annyi megjegyzésünk van, hogy e párt vezetői soha hiábavalóbb erőlködést sohol nem fejtettek ki, mint megyénk józan gondolkodású székely lakossága között.

E megye lakossága soha sem volt barátja semmiféle vallási izgatásoknak, eddig sem engedte magát lelketlen izgatók által félrevezettetni és így konstatálhatjuk, hogy megyénk területén a néppárti „konkoly hintők” oly kudarcot fognak vallani, hogy jövőre önmaguk be fogják látni „erőlködéseik” hiábavalóságát és nem kísérlik meg többé boldogulásukat megyénk területén.

Nagyobb akeziót fejt ki még Molnár Józsiás ur, a mi függetlenségi jelöltünk, ki hetek óta megkezdte kertjében a mulatozások rendezését, talpra állította „belső embereit”, hogy ezen mulatozásokra híveket toborozzanak.

De mind hiába.

Szőke Pista zenekarát ugyan szép számú halgatóközönség hallgatja, de nem azon közönség, kiket Józsiás ur szeretne; hiába hirdeti városzerte szőlője

jóságát, borai kitűnségét, még ezen jó reklámmal sem képes az ő régi híveit visszahódítani, mi nagy lelki tájdalmakat is okoz neki és bánatosan emlékezik a „rég jó időkre”, midőn minden más-kép volt.

Különben, mint hírlík, Józsiás ur újabb lépésre szánta el magát, elhatározta ugyanis, hogy szerencsét fog próbálni Bereczkben is és a közelgő választások alkalmával meg fog tenni minden lehetőséget, hogy ottan hátha több szerencse kísérné lépteit, mint városunkban és mandátumhoz jut.

Erre vonatkozólag feleslegesnek tartjuk mondani is, hogy Bereczk felvilágosodott és tiszta szabadelvű választóit nem képes Józsiás ur sem szóval, sem tettel félrevezetni, bármennyire erőlköd-jék is.

Még csak annyit akarunk megjegyezni Józsiás ur „viselt dolgaira” vonatkozólag, hogy nem igen korán megkezdte-e azt a bizonyos „etetés-és itatásokat”? nem fog-e majd tőle „meg-esőmörölni” városunk közönsége?

Ezt jó lesz szemelőtt tartani!

—s—e.

Iparos értekezlet.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter ur a Székelyföldön tett tanulmány útja alkalmából, felhívta volt a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a székely ipar felsegítésére tegyen konkrét javaslatot. Ennek alapján Szakáts Péter kamarai titkár és Örley János kir. iparfelügyelő f. hó 24-én K.-Vásárhelyre jöttek s este 7 órakor a tanácsház nagytermében az iparosokkal értekezletet tartottak, melyen az iparosok szép számban jelentek meg. Szakáts Péter titkár tüzetesen vázolta a kiküldetés célját s felhívta az iparosokat, hogy iparáganként adják elő sérelmeiket s mindazon óhajukat, melyek után az ipar fellendülését várják. Örley iparfelügyelő jegyzetbe foglalt mindent, a mitől iparosaink boldogulásukat várják. Nekünk úgy tetszik, hogy iparosaink maguk sincsenek tisztában, hogy voltaképpen mi nyomja őket, mert a felpanaszolt bajoknak csak egy része sújtja iparosainkat, s legnagyobb baj az, hogy az inkább helyi fogyasztásra berendezett kézdivásárhelyi iparnak az utóbbi évek rossz gazdasági viszonyai s abból folyó általános pénztelenség miatt nincs elég fogyasztója. Az az oly sokszor felpanaszolt vámháboru régen volt s a Romániában elvesztett piacot eddig lehetett volna pótolni más piacokkal, ha a csökönyös konzervativizmus — mely azonban egyesüléstől irtózik s minden reformot idegenkedéssel fogad — nem állná útját minden egészséges haladásnak. Nézetünk szerint a kormány bármily jó indulattal viseltessék is a székely ipar fejlesztése iránt s bármily készségesen akarjon is segíteni, figyelemreméltó eredményt nem lehet várni, míg maguk az iparosok nem szövetkeznek s az erőket összpontosítva nem igyekeznek a reformok útjára lépni; ekkor az állami támogatás és segély üdvös hatással leend.

Az értekezlet rendén Örley iparfelügyelő a vett értesülések alapján összeállított egy kimutatást azon nyers terményekről, melyeknek gyári kihasználása kívánatosnak látszik. Megállapította az értekezlet, hogy a lentermelést sikerrel lehene ezen a vidéken üzni s egy fonoda felállítása kívánatos. Ezután az egyes iparágak képviselői felsorolták panaszait, melyek nagy részben abban kulminálnak, hogy nem csak a beözönlő külföldi iparcikkék, hanem a hazai fegyházakban készített cikkek, például cipők, nagy konkurrenciát csinálnak s egészen megnehezítik az iparosok megélhetési viszonyait. A szabó ipart végveszéllyel fenyegetik a kész ruhák és a nagyobb városok utazó ügynökei, kik nagy mennyiségű megrendeléseket gyűjtenek évenként. A timár ipar jó formán ténkre ment a külföldi verseny miatt. Az asztalosoknak pedig az a bajuk, hogy nem részesülnek állami munkákban, a falusi asztalosok pedig annyira lenyomják az árakat, hogy a nagyobb költséggel dolgozó városi iparosok nem tudnak velük konkurálni. Az értekezlet elfogadta végül azon javaslatot, hogy egy gőz-szárító és egy gépműhely felállítása iránt a kereskedelmi miniszter urhoz felterjesztés intéztesse. Ezzel kapcsolatosan az értekezlet kívánatosnak tartja az ipartörvény revizióját. Ezeken kívül természetesen még igen sok kívánság nyert az iparosok részéről kifejezést, miket

a kir. iparfelügyelő mind jegyzékbe foglalt, azonban ezek nagy részben olyanok, hogy azokon nem a kormány, hanem maguk az iparosok és a társadalom vannak hivatva segíteni.

A részletekkel végezve, Szakáts Péter nagy ékesszólással mondotta el a maga nézeteit azon teendőkről, melyek által az iparosok magukon segíthetnek s melyek megtételével az állami támogatás eredményes lehet. Első sorban ajánlotta az ipartestület megalakítását, felsorolván mindazon előnyöket, mik ezzel járnak. Ezeket töviről-hegyire jól ismerik iparosaink, hisz e tárgyban az iparhatóság részéről nem egy kísérlet tétetett, de mind hajótörést szenvedett azon egyszerű okból, mert senki sem akar magára új terheket venni, nem gondolván meg, hogy az a csekély teher minő hasznokat eredményezhet. Ajánlotta a szövetkezetek alakítását, rámutatván azon sikerekre, miket ezek által a száz iparosok eddig elértek, de mivel a szövetkezeteknél is van némi csekély vagyoni kockázat, ez is bizonyára az ipartestület sorsára jut. Továbbá a kamarai titkár kilátásba helyezte, hogy ha legalább 10 iparos kéri, a kormány szívesen küld egy modern szabászt az iparosok kitanítására.

A kamarai titkár előterjesztése után Molnár Józsiás indítványozza, hogy kéressék meg a kereskedelmi miniszter, hogy a felsorolt reformok, illetőleg a közdivásárhelyi ipar érdekében teendő intézkedések keresztül vitelére küldjön egy szakértőt, ki az itteni iparosokkal huzamosabb ideig érintkezve, állapítsa meg a legsürgősebb tenni valókat azokat az iparosokkal megértetve, vigye is keresztül. Ezen életre való indítvány elfogadtatott.

Az értekezlet este 9 órakor ért véget.

O.

Irodalom.

Magyar Gazdák Zsebnaptára. Minden téren a gyakorlatiasság szelleme hódít. A gyakorlatiasság sehol sincs annyira helyén, mint a gazdasági mindennapi életben hol lépten-nyomon a célszerűség szempont kell, hogy irányadó legyen. A gyakorlati használhatóság eszméje vezette azokat a gazdákat, akik összeálltak, hogy egy igazán praktikus zsebnaptárt állítsanak össze, melybe a praktikus gazda, illetőleg gazdatiszt első főljegyzéseit megtehesse. A Lévai-féle „Magyar Gazdák Zsebnaptára”, mely október hó közepén kerül ki a sajtó alól, a gazdasági üzletvitel első főljegyzési könyve lesz. A szerkesztőség, mely csupa praktikus gazdából áll, arra törekszik, hogy a naptár minden tekintetben megfeleljen a praktikus gazda igényeinek. Ezt el is fogja érni, mivel a szerkesztőség, mint az előszóban írva van, mindenki tanácsát a naptár célszerű berendezésére szívesen fogadja s így teljesen be kell válnia. A Lévai-féle Magyar Gazdák Zsebnaptára díszes és tartós bekötésben kerül a könyvpiaçra és az ára csupán 2 korona leendő azért, hogy mindenki megszerezhesse, a ki egy praktikus jegyzőkönyvet akar zsebében hordani. A naptár Lévai Mór könyvkiadóhivatalában Ungvárt jelenik meg és minden jó hírű könyvkereskedésben is kapható lesz. A ki 2 korona 20 fillért küld postautalványon a kiadóhivatalba annak postán bérmentve fog megküldeni.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** Mióta az őszi beköszöntött, az időjárás ugyancsak kedveskedik nekünk, gyönyörű szép őszi napokat hozván nekünk. A nappalok rendkívül melegek, az éjszék pedig enyhék. A mostani időjárás igazolja, hogy nálunk még is csak az őszi szokott a legszebb évszak lenni.

— **Új parancsnok.** Az erdélyi VI. honvéd kerületkötelékébe tartozó 21., 22., 23. és 24. sz. honvéd gyalogezredek új önkéntesei részére az önkéntesi tanfolyamot az idén is Kolozsvárra állították fel, minél fogva az okt. 1-én bevonuló önkéntesek itt fogják az április 1-ig tartó gyakorlati és elméleti kiképzési időszak alatt katonai szolgálatukat teljesíteni. A volt iskolaparancsnok helyébe az idén közdivásárhelyi Jancsó Árpád honvéd százados lép, kinek kiváló szakképzettsége, tudása és rátermettsége — mint a Magyar Polgár írja — biztosíték arra nézve, hogy az önkéntesek kiképzetése az eddigi évfolyamok szép eredményéhez méltóan fog az ő vezetése alatt is történni.

— **Előléptetés.** földmivelésügyi m. kir. miniszter közdivásárhelyi Jancsó István erdőszgyakornokat előléptette a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozással a csikszeredai erdőhivatalhoz erdőszjelöltté.

— **Bodó Péterrel** annyit foglalkozunk, mintha csak egy nagy nevezetes ember lenne, de hát ki tehet róla, ha a közönség mohón les minden hírt, a mi csak az ő drága egészségét érdekli. Tény az, hogy Péter gazda ámbár két lövést és egy szurony dőlést kapott, de azért ez a szívós élet oda sem néz neki, a három alapos lyuk nem nagyon alterálja az ő élet viszonyait, él és uralkodik tovább minden jámbor életű ember nagy csodálkozására. Bodó Péter vas ember, nem egy könnyen válik megezen szép lélettől, mely neki már annyi örömet szerzett.

— **Egy miniszteri segédtitkár öngyilkossága.** Bárcziházi Bárczy Andor, honvédelmi miniszteri segédtitkár szombat reggel lakásán felakasztva találták. Mikor meglették már halott volt. Az elhunyt minálunk is ismert és kedvelt egyén volt. Pár év előtt, mint miniszteri kiküldött, a katonai ügyeket vizsgálta s ezen alkalommal sok barátot szerzett magának, kik most őszinte részvételt vettek tragikus halálának hírére.

— **Jótekonyczélú tánczestély.** A Kézdivásárhelyi Jótekonyc Nőegylet a helybeli polgárléányiskola fentartási czéljaira, 1900. október 7-én (vasárnap) a városház nagytermében műsorral egybekötött zártkörű tánczestélyt rendez. Háziasszonyok: Balázs Mártonné, Ifj. Jakab Istvánné és Welner Györgyné. Rendezők: Czirják Gizella, Csizsár Mariska, Hoffman Katinka, Györbör Etelka, Kupán Ida, Kupán Ilona, Mazingher Amália, Molnár Eszter, Medgyaszay Anna, Nagy Irén, Nagy Amál, Szabó Róza, Szabó Vilma, Szabó Mariska, Szotyory Róza, Szócs Anna, Szócs Amál, Simon Etelka, Pál Róza, Vertán Emilia, Bogdán Arthur, Csutak Dénes, Csérgési Antal, Damokos Jenő, Földi Gyula, Györbör Gábor, Greising József, István József, Jegessy László, Kovács János, Mazingher Márton, Miklós Gerő, Nagy Árpád, Nagy Gyula, Oláh István, Szócs Sámuel, Rátz György, Tekonczia János, Torday Dénes, Tompa Zoltán. Műsor: 1. Szaval: Csizsár Róza. 2. Énekel zenekisérettel: Szabó Mariska. 3. Dialogot adnak elő: Medgyaszay Emilia és Tekonczia János. 4. Hegedűn játszik: István József. Belépti-díj: Személyjegy 1 korona 60 fillér. Családjegy 3 korona. Kezdet este fél 8 órakor. Jegyek előre válthatók Ifj. Málnásy Kristóf ur üzletében és este a pénztárnál. Fölülfizetéseket a nemes és közérdekű czél érdekében hálás köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz egy rendező-bizottság, mint az iskola Igazgatósága. — Ajánljuk e mulatságot, mint az idei őszi estélyét, a nemes czél érdekében, a nagyközönség szíves pártfogásába.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Kreniczky Róza, férjezett Bódó Józsefné, Bódó József szombathelyi pénzügyőri szemlést ifju neje, f. hó 23-án élete 26-ik évében, jobblétre szenderült.

— **A kauzció.** Királyunk jószágát, emberies gondolkodását és gyöngédségét igazolja az a kis történet, melynek boldog kifejlését a napilapok hírei hozták. Az alföld egy nagy városában régóta epekedik két szív. Egyesülésük elé szinte elháríthatatlan akadály tornyosult. A férfi a hadseregben tisztként szolgált, szíve választottjának, egy nagyon bájos, nagyon művelt kisasszonynak azonban nem volt meg a szükséges hozománya. Évek teltek el és szívők vonzalma csak öregbedett. Ekkor a kisasszony elhatározta, hogy kihallgatást kér a királynál és megkéri, ahogy egy szerelemért kérő szív csak kérni tud, hogy a király kegyelme enyhítsen a szigorú törvényen és ne kérjenek annyi kauzciót. Csakugyan be is jutott a király elé. Akit a bátor, szemérmes, szende szép leány megindító kérelme mélyen megthott. Mosolyogva így szólt:

— Kérelmét teljesítem. Bátorságáért megérdemli, hogy katona felesége legyen.

Azóta meg is jött a parancsolat, hogy a kauzciót a negyedrészre leszállították. Nemsokára megtartják az esküvőt is.

— **A k.-vásárhelyi jótekonyc nőegylet** folyó év szeptember 30-án d. u. 2 órakor a városház dísztermében fogja rendez évi közgyűlését megtartani az alábbi tárgysorozattal: 1. A megelőző közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Évi titkári jelentés.

3. Pénztári jelentés. 4. Vagyon kimutatás. 5. A zámadás megvizsgálása. 6. Gazda jelentése. 7. Igazgatósági jelentés a polg. leányiskoláról. 8. Indítványok. 9. Tisztújítás. Kéretnek úgy a tagok, mint az ügy-iránt érdeklődők, minél számosabban megjelenni szíveskedjenek. Kézdi-Vásárhelyt, 1900. szept. 24-én. Farkas Miklós nőegyleti jegyző.

— **Leölt vizsgálobíró.** Temesvárról sürgőnyzik, hogy Pancsován Rác Lajos vizsgálobíró Pannics sztančovai felfüggesztett jegyző kihallgatása közben revolverrel lelőtte. Rác haldoklik. Egy másik tudósítás szerint agyilkos Tadic Milán bukott kereskedő s — mint maga bevallotta nem Rác vizsgálobíró akarta megölni. hanem Gadjanszky ügyvédet, aki vagyonát zár alá helyeztette. Mivel azonban az ügyvéd sokáig nem érkezett meg, az elkeseredett bukott kereskedő a vizsgálobíró lőtte meg. A gyilkost röktönt elfogták s elszállították a fogházba. Utközben hangos szóval szerbül cáromkodott.

— **A tuberkulózis gyógyítása.** A Koch-féle antituberkulin óta, melyben olyan nagyot eszalódott a világ, számos más szerrel kísérlették meg az emberiség legnagyobb veszedelmének, a tüdővésznek, a gyógyítását, de sajnos, ezekkel a gyógymódokkal eddig semmi vagy csak igen csekély eredményeket értek el. Most Richet Charles, francia egyetemi tanár ismerteti az ő új gyógymódját az Indep. Belgeben, mely gyógymóddal Richet állítólag már eddig is nagyon szép sikereket ért el. Richet gyógymódja, mely a régiéktől főképen ártalmatlansága által különbözik, abból áll, hogy a betegeket husplazmával táplálja. Tuberkulózis-bacillusokkal beoltott kutyákkal Richet minden eddig alkalmazott szert, arzenikumot, phenolt, jódot, tejet, phosphatokat stb. kipróbált, de ha itt-ott sikerült is a beteg állat életét meghosszabbítani, a teljes gyógyítás egy esetben sem sikerült. Egészen más eredményeket ért el a nyers hussal kezelt kutyáknál, a borzasztó méreggel történt beoltás dacára, a kísérleti állatok hirtelen és jól érezték magukat. Richet tanárnak most harmincz kutyája van, melyeket 6—12 hónap előtt oltottak be tuberkulózis beczilusokkal és a nyers hus gyógymód mellett, a beoltás dacára is egészségesek maradtak. Még olyan tuberkulotikus kutyák állapota is javult az új gyógymód által, melyek már egészen a végét járták. A hus Richet tanár szerint kétrészből, a folyékony plazmából és a szilárd, rosta fibrinből áll. A kísérletek alapján kitűnt, hogy sem a fibrin, sem a főtt hus a beteg kutyákra gyógyító hatással nem bírt, a plazma azonban ép úgy, mint a nyers hus, gyógyítólag hatott. Ennek okát a francia tudós nem a táplálásban látja, hanem azt hiszi, hogy az izomplasma a tuberkulózis s peczifikus ellenmérge. Tuberkulózisban azért hal meg az ember, mert meg van mérgezve. A tuberkulotikus bacillus nem maga, hanem ama mérgek által öl, melyeket kiválaszt és melyekkel a szervezetet folyton elárasztja. A husplasma e mérgek romboló hatását megakadályozza. Richet tanár új gyógymódja, melyet zomotheraplának nevez, már emberekben is bevált. Belgiumban már van egy zomotherapiai intézet, mely csak három hónap óta áll ugyan fenn és így az ott kezelt betegekről végleges ítéletet mondani még nem lehet, de tény, hogy az ott gyógykezelt tüdővészesek már rövid idő alatt is megerősödtek, étvágyuk tetemesen javult és testsúlyuk gyarapodott. Richet tanár ezekre hivatkozva azt ajánlja az orvosoknak hogy a tüdővész beteget nyers hussal táplálják. Adjanak a betegnek nyers húst legalább 750 grammos adagokban, vagy annyi plazmát, amennyit 1500 gramm husból nyernek. A plazma sok esetben a nyers hus helyébe lép, mert 750 gr. nyers húst nehezen fogyaszt el a beteg, míg ugyanannyi plazmát könnyű szerrel bevesz. A kezelést mielőbb meg kell kezdeni, nagyon sokáig folytatni és akkor sem szabad vele teljesen főlhagyni, amikor a beteg állapota már tetemesen javult.

— **Bolond eset** történt az aradi vár börtön kórházában, ahol két elítélt katona akarta elemészteni magát. Az egyik Webel Lajos, egy alezredesi fia, akit többszörös szökés miatt ítéltek el, a másik pedig Erney Gyula, aki lopás miatt került a börtönbe. A két öngyilkosságra kész katona abban egyezett meg, hogy a kórházban levő közgyógyiszeri feltörök s az ott levő mérget főlhasználják. Tervüket végre is hajtották s két olyan szerhez jutottak, amelyek segítségével könnyen a másvilágra lehet jutni. Kokainhoz és moriumhoz. Mikor a mérgeket

kézhez kerítették, a kokain bevételében állapodtak meg. Ezt tehát két részre osztották és megitták. Ekkor derült ki, hogy a kokain kevés volt s hogy attól csakis hosszabb szenvedés után halhatnak meg. Így hát a morfiumon is megosztották s azt is bevették. Elképzelhető ezek után a két rab álmélkodása, mert hát egyszerre jobban érezték magukat s az a baj is megszűnt, amit a kokain okozott. Pedig hát a dolog igen egyszerű volt, mert amorfium a kokainnak ellenmérge. Az öngyilkosságra elkészült rabok ilyformán mihamar meggyógyultak, nem kis derűtsége mellett a közelben levőknek, akik a tragédiának illetlen vigjátéki fordulatát szemlélheték.

— Nyilvános köszönet. Kézdivásárhelyi születésű Molnár Bálint vasvörösvári posta- és távirad-főnök a polgári leányiskola javára 20 koronát volt szíves adományozni, melyért ez uton is hálás köszönetet mond Balázs Márton igazgató.

— Figyelmeztetés. Az osztrák értékű régi frankójegyek és a folyó évi január hó 1-ével for-

galmon kívül nem helyezett egyéb régi értékeknek érvényessége folyó évi szeptember hó 30-ával végleg megszűnik. A közönségnél könnyű levő osztrák értékű régi frankójegyeket és egyéb régi értékeket, ha azok valódiak, épek és használatlanok, a posta- és távirad-hivatalok folyó évi október hó 1-től bezárólag december hó 31-éig terjedő három havi határidő folyama alatt, a bemutató kívánsága szerint, új kibocsátású (fillér értékjelzésű) frankójegyekre és egyéb értékekre becserélik. Folyó évi december hó 31-én tul az osztrák értékű régi frankójegyek és egyéb régi értékek becserélésre többé el nem fogadtatnak. Budapest, 1900. szeptember 12-én, a miniszter helyett: Nagy s. k. államtitkár.

— Mi a szerelem? Természetes, hogy ez a kérdés is foglalkoztatta már a tudósokat, de évezredek teltek el anélkül, hogy valaki meg tudta volna fejteni ezt a némelyek szerint legnagyobb problémát. A legújabb megoldási kísérletnek a szerzője: dr. W. R. Scheibler, egy berlini villam-gyógyintézet igaz-

gatója, aki a magnetizáló orvosok legutóbbi kongresszusán így írta le a szerelem létrejöttét:

Az ember bensőjének a rezgő mozgásai — az étheren átható rezgő vonzás példájára — harmonikusokká válnak, azaz tökéletes összhangba jutnak egy másik ember bensőjének a rezgéseivel, ahonnan a rezgő mozgás eredetileg kiindult. Természetesen szükséges, hogy a visszaható érzés kellemes legyen mind a két alanyra nézve, mert a két rezgés megkönnyíti az összes parányok mozgását, amelyek így tömörülhetnek és észrevétlenül kiszivárgó sugarakat bocsáthatnak ki anélkül, hogy a kisugárzást a rezgő parányok tömörülése zavarná.

Ez okozza azt a jólétet, amelyet rokonszenvenek, s a fejlettség magasabb fokán szerelemnek neveznek.

Németül persze mindez sokkal szebben, bár nem sokkal érthetőbben hangzik, s alighanem némi csalódással fogják olvasni azok a kamaszok és bakfisok, akik a szerelem mibenléte iránt már érdeklődni kezdenek.

HIRDETÉSEK.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája

elvállalja minden szakba vágó munkáknak gyors és pontos elkészítését.

Ajánlja nagy nyomtatvány raktárát:

közigazgatási, körorvosi,
egyházi stb.

hivatalok részére.

Továbbá dusan felszerelt

papír, írószer és könyv-
kereskedését.

Elvállalja mindenféle

könyveknek a bekötését.

Ezekon kívül: körlevelek, falragaszok, névjegyek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnymással, folyóiratok, könyvek, füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett eszközli.

!!! Pártoljuk a hazai ipart !!!

IFJ. JANCsó MÓZES

ajánlja szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseit, u. m.: ruha- és étszékényeket, szalon- és ebédlő-asztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket; továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, lószőr- és afrikai matraczokat, fali-, és toalett tükröket, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak carnisokat, stb. stb.

!!! Olcsó árak !!!

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy

DR. PALÓCZ v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár
gyógymódjával

Budapest, VII. Kerepesi-ut 10 szám, még idült
(krónikus) betegségben szenvedők is

biztos gyógyulást

érnek el. Tíz (10) nagy gyógyterem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz.

Rendelés: d. e 10-12-ig és d. u. 2-5-ig.

Ugyanott kapható és megrendelhető „Népszerű orvosi tanácsadó” II-ik kiadás. Írta: Dr. Palócz. Ára 3 (111. 2-0.) korona.

Vértisztító-, idegerősítő- és soványító-kurák.

Ideg-, gyomor- és női bajok.

Reuma, köszvény, hurutok.

HIRDETMÉNY.

Alólirott ezennel tudtára adja a nagyérdemű közönségnek, hogy üzlet megszüntetés végett, jutányos árban több mindenféle eladó.

Ugymint: 1-2 és 3 éves rózsatők cserepes-disz és másféle virágok. Továbbá melegágy-ládák, ablakok és deszka takarók.

Kiváló tisztelettel:

VARGA JÓZSEF.
kertész.

(112. 1-6.)

HIRDETÉSEK

a „SZÉKELYFÖLD” részére olcsó áron felvételnek.